

Ralspiken

Göteborgs
Modelljärnvägssällskap

Nr 5, dec 2015

*Alla läsare tillönskas en riktigt
God Jul och ett Gott Nytt År*

Göteborgs Modelljärnvägssällskap

GMJS är en ideell förening som äger och bygger en modelljärnvägsanläggning i skala O, 1:45. Sällskapet bildades 1945.

2015 består styrelsen av

Leif Johansson, ordförande
Torbjörn Ek, sekreterare
Lennart Risfelt, kassör
Hans Johansson, redaktör och vice ordförande
Leif Ohlsson, ledamot
Kjell Persson, ledamot
Nils Pihlgren, ledamot

Vårt medlemsblad Rälspeken utkommer med fem nummer per år. Medlemskap kan vinnas genom att betala in årsavgiften på 500 kr på föreningens plusgirokonto 24 14 19 – 1. Föreningens besöksadress är f.d. SJ:s sporthall, **(GPS-koordinater 57 42 42, 11 58 30)** Bergslagsgatan, Göteborg och brevadressen är GMJS c/o Torbjörn Ek Kobbarnas väg 15 416 64 GÖTEBORG

Vill Du komma i kontakt med oss går det säkert med något av nedanstående
Ordföranden 031 - 57 34 49
Sekreterare 031 – 19 37 36
Sekreteraren: torbjorn_ek@hotmail.com
Redaktörn': hasses@telia.com

Text och foto, där intet annat anges, står redaktören för

Se även vår hemsida
www.gmjs.se

En fördel med att bli gammal är att man slipper bli utsatt för folk som försöker sälja livförsäkringar.

Å andra sidan....

står nu julen för dörren. Det är därför de är så svårt att komma ut. Man får väl sitt inne. Å andra sidan är det ju en hel del som sitter inne och de är inte nöjda med det heller. Man kan ju också sitta inne m en massa kunskaper och det är det ju många inom klubben som gör. Redaktörn' efterlyser därför personer som kan formulera sina kunskaper till små artiklar i denna läsvärda månatliga veckotidning som utkommer 5 gånger om året. Allt mottages med tacksamhet, stort som smått, helst stort! Vi kan, som veckotidningarna, dela upp artikeln i flera nummer. Det skapar nyfikenhet på nästa avsnitt....

Hösten har rullat på som vanligt. Vi inledde med ett 70-års-kalas som var uppskattat. Tänk, 60 år i samma lokal. Det är nog något av ett rekord. Nu verkar det dock vara slut. Om inget radikalt händer med Västlänken så rivs Sporthallen sommaren 2017. Då har vi bara tre väggar kvar. Hoppas det blir en torr och varm sommar så vi kan jobba på som vanligt. En envis modellrallare tar man inte död på så enkelt! I skrivande stund har vi dock inget konkret förslag till ny lokal men vi har, som politikerna säger, tillsatt en utredning.

Höstens visningar har nu också avslutats. Ca 1300 personer har besökt oss och för dem har vi berättat om vår belägenhet. Hoppas det finns någon mecenat bland dem! Det ekonomiska utfallet är i stort som tidigare år. Nu gäller det att spara så gott det går. En flytt och återuppbyggnad är långt ifrån gratis. Vår kalkyl hittills landar på flera hundra tusen kronor. Kan vi kanske, som inför högertrafikomläggningen, införa en särskild utdebitering, en modelljärnvägsflyttarskatt? Vad säger kassören eller, kanske rättare, vad säger medlemmarna? Är vi villiga att bidra med något extra för att klubben ska kunna leva vidare? Frågan är kanske tidigt väckt men tål att ventileras. Vi har också tänkt söka bidrag från kommun, landsting, fonder, stiftelser och EU men först måste vi ha ett konkret lokalförslag och en detaljerad flyttkostnadsberäkning. Där är vi inte ännu.

Julen står för dörren. Må den stå för lugna, fridsamma, glädjefulla och avkopplande dagar. Väl mött till nya arbetsinsatser nästa år.

God Jul

önskar **Redaktörn**

Omslaget visar motorvagnsmöte vid Nypåstogens hållplats. Den röda HNJ-snabbvagnen byggdes av Nohab redan 1938 medan rundnosarna, Y4/6/7/8 kom i början på 50-talet. Likheten är ju slående. Modellerna är byggda av Erik Ydresjö respektive Leif Ohlsson.

Hur tänkte dom.....

Redaktören kan inte undgå att delge denna härliga bild till läsekreten. De måste haft lite otur när de tänkte.....

Det finns en annan historia om Brandmästaren i (ja, det kan kvitta) som skulle få en ny brandbil. Han ville dock inte bli av med den gamla. Den var visserligen 35 år gammal men den hade ju bara gått 400 mil totalt och var således knappt inkörd. I sitt brev till Kommunstyrelsen vädjade Brandmästaren om att få behålla klenoden och menade att den mycket väl kunde användas till falsklarmen.....

Digitalisering

Vår verkstad har förnyats med att vår fräs försetts med digitala skalor både i X, Y och Z-led. Arbetet har utförts av Ralph Milthon. Vi tackar för det fina jobbet. Nu kan vi fräsa med en precision på någon hundradels millimeter.

GMJS medlemmar kallas härmed till klubbens

ÅRSMÖTE

**tisdagen den 16 februari 2016 kl. 19.00
i sällskapets lokal.**

**Mötet, som hålls enligt stadgarna,
avslutas med kaffe och dopp.**

Kom och diskutera klubbens framtid!

Välkomna!

Det var då det....

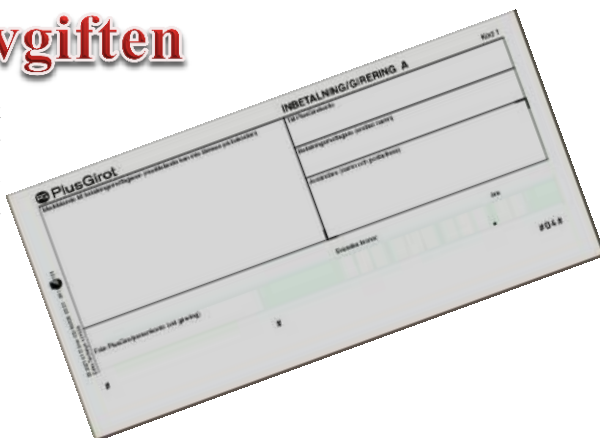
Exakta året då bilden togs är inte bekant men redaktörn uppskattar att det är strax efter flytten till Bergslagsgatan d.v.s. i slutet av 50-talet och inför den stora utställningen 1962.. Mycket har ändrats sedan dess och det är lättare att konstatera vad som står på sin nuvarande plats – Banvaktsstugan, Annorlunda station och vändskivan på Älderstigen. Resten har tillkommit, flyttats eller byggts om. Även tunnelberget är ombyggt.

Medlemsavgiften

Med detta nummer av Rälsipiken följer, som brukligt, ett inbetalningskort avseende medlemsavgiften för 2016. Kassören är tacksam för en snabb expediering och vill ha avgifterna bokförda senast den sista januari. Klubben tar också tacksamt emot ett extra bidrag för att klara kostnaderna nu inför flytten av anläggningen.

Tack

Ja se pengar, ja se pengar
är till bekymmer för fattig och för rik....

GMJS 70 år

Klubben fyller jämt i år. Tänk att vi är 70 år gamla. Näja, en hel del medlemmar är också 70 år. Kanske vi då skall säga 70 år unga. Därför beslöt styrelsen att det bör firas och inbjöd till öppet hus den 10 oktober. 50 entusiaster hörsammade inbjudan och det kom flera långväga gäster bl.a. från Danmark, Stockholm, Malmö, och Halmstad. Det bjöds på mycket tågprat, lite fri körning och mat i form av stående bord och gående gäster. Vi hade också en liten utställning med pågående projekt. Det kan lätt konstateras att vissa objekt påbörjades redan på 70-talet. De väntar ännu på sitt färdigställande. Den som väntar på något gott väntar alltid för länge! De sista gästerna var kvar ända till kl. 18. En riktigt lyckad tillställning. 🚂

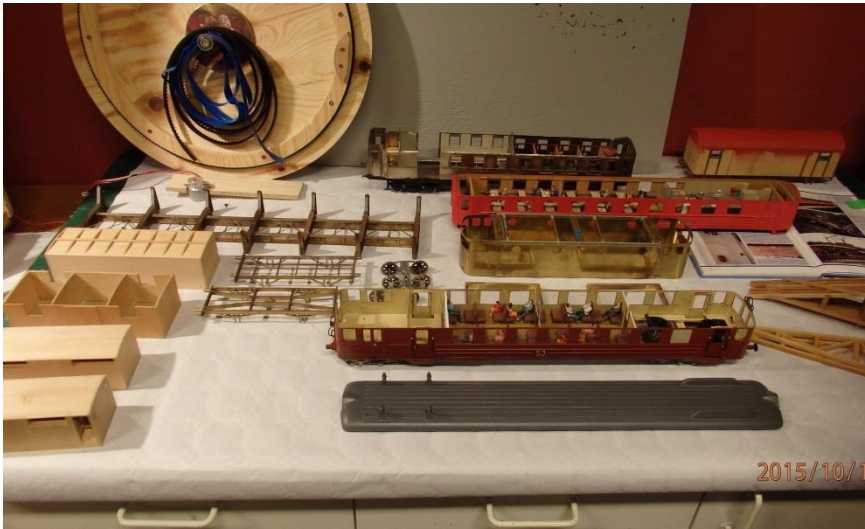
Vår ordförande hälsar gästerna hjärtligt välkomna

Rostbiff, kalkon och potatissallad smakade gott

Leif O och Lennart R stinsade på Skg och Båa

Som synes har vi en hel del projekt på gång. När blir de färdiga?

Sommarkrysslet 2015

						A			E	N	V	A
	S	P	R	I	D	S			E			R
	T	O	D		K				O	R	T	
	T	I	N		T	V	A	R	G			
	V	A	G	N	V	Ä	G	E	N		I	K
	Ä			Ö	A	R		D				A
	T	T		F	J				T		L	T
				F	E	L	S	T	A	V	A	T
						R		J	O	H	A	N
		S	E			H	A	N	S		T	I
R		A	L		U	L	B	K	V	E	V	E
	Ö	G	A		D	T	J	E	T	E	P	I
	T	Ä	L		A	S		T	E	E	T	P
	T	S			B	R	Ä	K	A	R	E	T
	E	T		D	I	A	D	E	M	U		U
	R	E		I	L	E		A	K	T	K	R
A		R	R		I	T		D	Ä		O	B
R	M			N	A	T	T	V	A	K	T	J

Vinnarna till årets sommarkryss blev Leif Johansson och Leif Ohlsson. Båda trogna krysslösare. Priserna var en trevlig verktygslåda med massor av småfack och en bok om smalspårsepokan i Skara. I detta nummer finner Du Julkrysslet 2015. Välkommen med Din lösning senast den 20 januari.

LARTIGUE MONORAIL

Framsidan av Rälspiken nr 3-2015 pryds av en bild av ett synnerligen konstigt lok. Loket har ju två pannor och tycks grensla över spåret. Efter litet forskning i engelsk järnvägslitteratur kan följande berättas:

En herre vid namn Francois Lartigues uppfann och patenterade omkring 1880 ett järnvägssystem som bestod av en enda körskena placerad på c:a 0,75 meters höjd över marken på A-formade stålbockar. Bockarna var bultade i träslipers i marken. Förutom körskenan fanns klenare skenor nitade till båda sidorna av bockarna. Lok och vagnar kunde liknas vid tvillingar d.v.s. två lika delar hängande på var sin sida av körskenan. Obalans hos fordonen togs upp av hjul mot de klenare sidoskenorna. Banan var billig att bygga med sin smala banvall och tillät snäva kurvor och branta stigningar.

Lartigues första bana vid en plantage i Algeriet hade hästar som dragkraft, den andra byggdes vid en gruva i Pyreneerna och hade elektrisk drift. I London byggdes år 1886 en demonstrationsbana, denna gång med ångdrift. Loket konstruerades av schweizaren Anatole Mallet och byggdes i Belgien. Mallet står som uppfinnare av compoundångmaskinen och en mängd lok med två maskiner under en gemensam panna, särskilt använt vid de amerikanska järnvägarna. Londonloket omnämndes i tidningen The Engineer som det konstigaste som skådats.

Järnvägskonceptet med en skena intresserade en grupp irländare som beslöt att en bana skulle byggas i södra Irland mellan orterna Listowel och Ballyunion. Spårmaterial och ett antal godsvagnar levererades av en firma i Belgien medan ytterligare godsvagnar och alla personvagnarna levererades av ett engelskt företag. Loket från demonstrationsbanan i London köptes för att användas vid banbygget. Det stod snart klart att loket var alldeles för svagt varför tre kraftigare lok från Hunslet i Leeds beställdes. Även här stod Mallet för utformningen. Speciella lösningar måste till p.g.a. banans unika konstruktion. Man byggde vändskivor i stället för växlar. Vägövergångar ordnades så att en spårsektion kunde lyftas på samma sätt som en klaffbro. Arrangemanget krävde signaler och stationerad vakt.

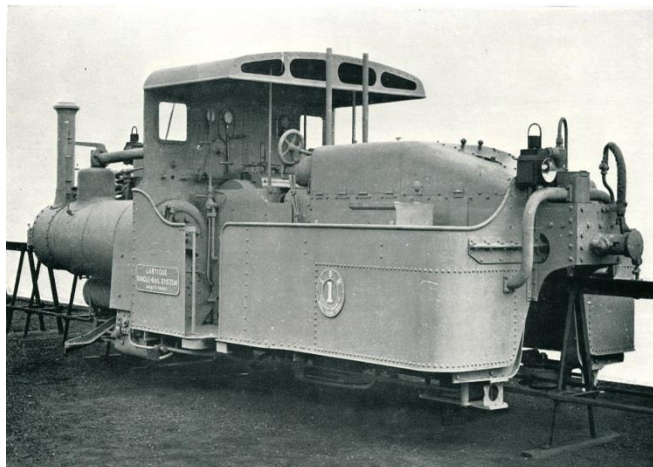
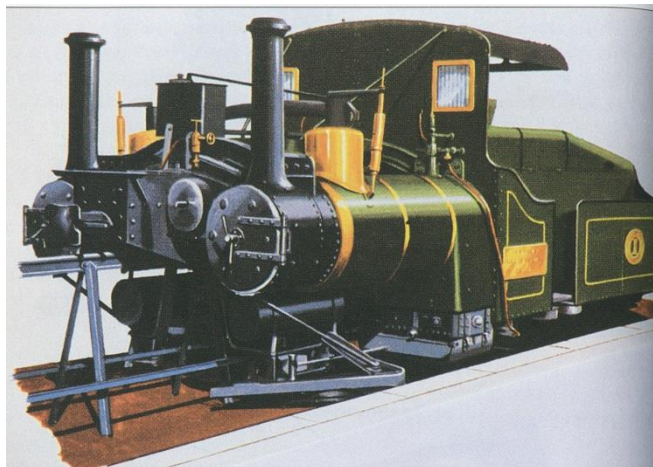
Loken utformades med två kompletta pannor med eldstäder, en på varje sida. Mellan pannorna fanns en tvåcylindrig ångmaskin som drev tre dubbelflänsade hjul med 2 fots diameter. Loken utrustades också med tendrar där en mindre ångmaskin placerades som hjälpdragkraft, att kopplas in vid behov. Tender-ångmaskinerna kom aldrig till användning, pannorna orkade inte leverera ånga i tillräcklig mängd. Förare och eldare stod på var sin sida och eldade var sin panna. Åtminstone ett av loken pryddes med en enorm strålkastare.

Järnvägen öppnades för trafik den 1 mars 1886 och de tre Hunslet-loken levererades 1887. I boken "Light Railways of Eire" anges tiden för att resa mellan de båda ändpunkterna till 53 minuter. Eftersom banans längd var 9 ¼ mile (c:a 15 km) blir körhastigheten blygsamma 17 km/timmen.

Flera skrönor har berättats. En handlar om en tågtransport av ett tungt piano. Sidorälen klarade inte obalansen varför man lastade in en ko på vagnens motsatta sida. Transporten gick utmärkt men kossan fick nog gå tillbaka.

Slutligen: Banan gjorde god tjänst i 39 år och skrotades 1925.

Leif Ohlsson

Nya medlemmar

Peter Elestedt, 59 år, är uppväxt i Värmland och flyttade till Göteborg 1975. Till yrket är Peter design och säljansvarig för industriella signalsystem inom Bombardier. Modelljärnvägsbiten sedan barnsben via H0, Z och nu senast (förutom skala O) trädgårdsjärnvägsbyggare i skala LGB vid sommarstugan i Värmland.

Ni kan följa Peters bygge på hemsidan g.elestedt.com.

Just nu håller Peter på med att konstruera drivningen till vändskivan på vår nya lokstallsmodul.

Henning Hansen, 69 år, kommer ursprungligen från Danmark men är sedan 1965 bosatt i Torslanda. Henning är gift och har 2 vuxna döttrar samt 2 barnbarn. ”Eftersom det blev flickor tyckte min fru att jag kunna få en modelljärnväg för mig själv. Skaffade en skala N som jag hade några år på 70 talet men familjen och den s.k. karriären tog mer och mer tid så den packades ner och kom fram igen när jag slutade min anställning efter 45 år på Volvo”.

Vi hälsar Peter och Henning välkomna i gemenskapen

För Er som har ont om plats till en modelljärnväg kommer här två förslag till problemlösning.

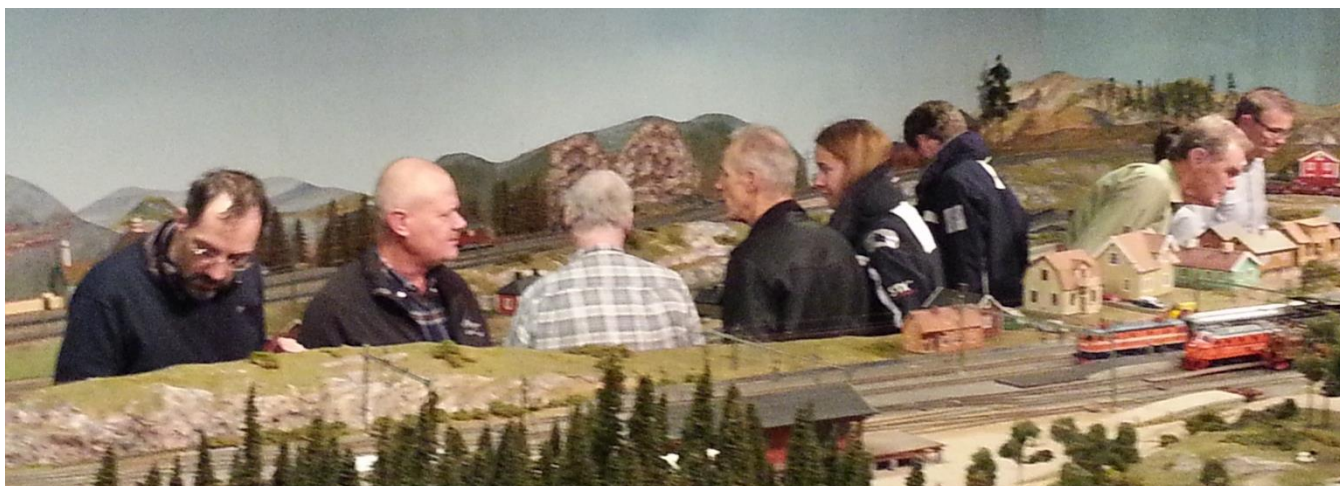
Årets visningar

Årets visningar har varit välbesökta. Ca 1300 personer har sett våra 27 visningar. Det är något mer än förra året. Tekniskt har anläggningen fungerat bra. De problem vi haft måste hänföras till det rullande materialet. Det har varit allt ifrån brustna koppel till rena urspårningar. Även den mänskliga faktorn har spelat oss ett spratt. Det går inte att köra tåg på ett spår där det redan står ett tåg. Det blir bättre när vi har digitaliserat. Då kan vi skylla på datorn! Kontaktledningssystemet, som är en känslig detalj, har i år bestått provet med glans.

En visningsperiod är alltid personellt påfrestande och styrelsen tackar alla som ställt upp dessa söndagar och torsdagar. Sedan återstod bara avbänkningsen och det får nog ses som avslutningen på verksamhetsåret 2015. Redaktörn' passar därför på att önska alla medlemmar en

Riktigt God Jul

På torsdagsvisningarna får besökarna möjlighet krypa in i anläggningen och titta närmare på alla dess detaljer. Som synes är intresset stort.

